

Verslag

Bestuurlijke bijeenkomst essentiële jeugdhulpfuncties

Datum: 7 juli 2023
Deelnemers: Bestuurders van de aanbieders van essentiële jeugdhulpfuncties
G7 Bestuurlijk Overleg
Projectleiders G7

1. Welkom en opening

De voorzitter heet iedereen welkom en benadrukt hoe bijzonder het is dat 56 gemeenten en 15 zorgaanbieders met elkaar het gesprek willen aangaan om de meest specialistische zorg voor jeugdigen, de essentiële functies, bovenregionaal te organiseren, te transformeren en te borgen.

Het doel van deze bijeenkomst wordt verhelderd:

Het gaat er om dat we dezelfde visie en uitgangspunten hebben als het gaat om de toekomst: hoe zorgen we er voor dat de hoogspecialistische zorg voor een kleine groep jeugdigen en gezinnen beter wordt? Hoe we daar komen werken we uit in de overlegtafels die gepland staan voor september en oktober. Voor nu is van belang dat er een gezamenlijk commitment is tussen regio's en aanbieders over de stip op de horizon. Kunnen we de specialismes die nodig zijn voor passende zorg aan de genoemde groep jeugdigen bundelen? We willen ook in beeld krijgen wat de kaders zijn zodat er een realistisch proces tot stand komt.

Vanuit de aanbieders wordt aangegeven dat het heel prettig is dat we elkaar op deze manier beter leren kennen zodat we elkaar goed kunnen vinden, om samen te werken.

Ook dat het belangrijk is dat we dezelfde definitie gebruiken als het gaat om jeugdhulp in relatie tot essentiële functies. Het gaat om samenwerking tussen alle sectoren jeugdhulp: jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GZZ en zorg voor licht verstandelijk beperkte jeugdigen. Het gaat om zorg waarvan we zeggen: deze functies mogen niet in ons zorglandschap voor jeugd ontbreken en deze functies moeten onderling samenwerken om passende zorg te kunnen leveren. Mogelijk moeten we zelfs de beschikbaarheid van deze voorzieningen borgen met beschikbaarheidsfinanciering.

Op de vraag van de voorzitter of er nog mededelingen zijn voordat we verder met elkaar in gesprek gaan, wordt ter sprake gebracht dat er een brief is gestuurd vanuit vier zorgaanbieders (Pluyn, 's Heeren Loo, iHub en Pactum) aan de G7, waarin de zorgen zijn geuit over het verwervingsproces van de essentiële functies en het uiteindelijke resultaat binnen het zorglandschap. Daarover heeft inmiddels een ambtelijk gesprek plaatsgevonden, dat de zorgen grotendeels wegneemt. Het blijft nog wel de vraag in hoeverre het 'opknippen' naar essentiële functies op G7 niveau in verhouding staat tot de ontwikkelingen die voortkomen uit de Hervormingsagenda.

De programmanager van BOEG licht toe dat de Hervormingsagenda de focus legt op de jeugdregio's: dat is de schaal waarop jeugdhulp wordt ingekocht, onder meer om nabijheid van hulp goed te organiseren. Het huidige Landelijke Transitie Arrangement (LTA) zal niet uitbreiden, staat in de tekst. Er is dus ruimte voor samenwerking op bovenregionaal niveau die benut kan worden om de hoogspecialistische zorg voor de kinderen 'aan het topje van de zorgpiramide' te organiseren.

Verlag

Uiteraard moeten we daarbij de context en de kaders van de Hervormingsagenda goed blijven volgen.

Sommige aanbieders blijven het verwervingsproces een gespannen tijdsfad vinden, ondanks de verruiming naar 1 juli 2024. Zij willen ook graag snel helderheid over de AMvB over de zorgvormen die per regio zullen moeten worden georganiseerd. Binnen dit alles moeten we voorop blijven stellen voor wie we aan het werk zijn: het zijn de meest kwetsbare kinderen die de hoogspecialistische zorg nodig hebben.

2. Het delen van de visie

De voorzitter stelt voor om met elkaar in gesprek te gaan over de visie op de essentiële jeugdhulpfuncties en de organisatie en de transformatie ervan. We maken kleine groepen met vertegenwoordiging vanuit zowel de aanbieders als de regio's en bespreken in die setting elementen van de visie:

- **Breng expertise naar de jeugdige, verplaats de zorg en niet de jeugdige:** afspraken maken over het inzetten van hoog-specialistische zorg (waar nodig gecombineerd met verblijf, onderwijs en vrijetijdsbesteding binnen de benodigde veilige context). Dat brengt met zich mee dat er geen contra-indicaties gehanteerd worden voor de jeugdige die valt binnen de essentiële functies: aanbieders uit verschillende disciplines (onder andere J&O, GGZ, verslavingszorg, forensische zorg) werken samen om de benodigde zorg te leveren en de specifieke kennis en vaardigheden in te zetten waar behoefte aan is. Via de mobiele brigade, de consultatiefunctie en de hoogspecialistische zorg, waarbij verblijf soms ingezet kan worden (verblijf in de achterzak).
- **Beschikbaarheid garanderen van schaarse hoogwaardig specialistische zorg:** voorkomen en oplossen van hiaten in het zorglandschap. Afspraken maken over spreiding in Gelderland en efficiency.
- **Leef- en behandel klimaat verbeteren in verblijf:** verbeteren van observatie, diagnostiek en behandeling, meer aansluiting bij het 'gewone leven' (een jeugdige verblijft in een huiselijke sfeer en volgt onderwijs en vrije tijdsbesteding), verkorten van de verblijfsduur in residentieel verblijf en beperken van het aantal doorplaatsingen, perspectief terug naar huis, meteen aan de slag met terugplaatsen en vooral de transformatie naar relationele veiligheid in plaats van beheersmatige vrijheid (o.a. separeren).
- **Krachtig opdrachtgeverschap:** jeugdhulpregio's sturen samen op inhoud en beschikbaarheid. Met mogelijkheden van beschikbaarheidsfinanciering en langlopende afspraken.

Weer plenair constateren de deelnemers in het algemeen dat dit een belangrijke oefening is om elkaar beter te begrijpen. Het gaat dan soms heel letterlijk om taal en begrippen ('wat versta je onder verblijf'), maar ook om begrip te krijgen voor de context van waaruit de ander redeneert (het verschil tussen het belang van de regio en aanbieder, maar ook de verschillen per jeugdhulp sector).

Eén van de wethouders is verheugd om te constateren dat in de subgroep de visie breed wordt omarmd. Er wordt nagedacht over: hoe gaan we naar de kinderen toe om ze te helpen - en niet over: hoe behouden we onze gebouwen. De voorzitter ervaart hetzelfde in zijn subgroep: de inhoud staat voorop.

Verslag

3. Uitzoekpunten en randvoorwaarden

De voorzitter vraagt om de belangrijkste bevindingen uit de gesprekken in de subgroepen terug te koppelen en daarbij aan te geven welke uitzoekpunten en randvoorwaarden er zijn, om te komen tot de gewenste getransformeerde zorg. Welke vraagstukken moeten op de overlegtafels, die gepland zijn dit najaar, besproken worden?

Vanuit de aanbieders wordt aangesloten op de eerdere constatering van de voorzitter: de inhoud staat inderdaad voorop, maar het advies aan de regio's is om niet de financiën pas aan het eind van het proces te regelen. De inhoudelijke samenwerking zou gelijktijdig met de financiële afspraken vorm moeten krijgen. Met beschikbaarheidsfinanciering organiseer je als G7 dat aanbieders de ruimte hebben om te focussen op de inhoudelijke hulpverlening. De aanbieders kunnen die inzet dan achteraf verantwoorden. Het vraagt overcapaciteit.

Vanuit de aanbieders wordt toegevoegd dat op G7 schaal ook capaciteitsmanagement mogelijk is. Maar als er verblijfsplekken beschikbaar blijven, dan worden deze ook vaker gebruikt. Hoe zorgen we voor tegendruk en de terugkeer naar huis? Het mandaat om besluiten te nemen moet goed zijn georganiseerd. Dat de jeugdregio's zich verenigen als G7 en dat alle gemeenten instemmen om samen te werken voor de essentiële functies geeft hoopvolle verwachtingen op eenduidig en solide opdrachtgeverschap.

Eén van de aanbieders vindt dat de aanbieders van essentiële functies zich op eenzelfde wijze zouden moeten verenigen, zodat er tegenover het krachtige opdrachtgeverschap van de regio's een krachtig opdrachtnemerschap ontstaat.

Vanuit een van de subgroepen worden de bevindingen, uitzoekpunten en randvoorwaarden teruggekoppeld:

- Zorg dat de mobiele brigade niet alleen adviseert, maar ook direct hulp kan uitvoeren.
- Zorg dat we een goede monitor hebben op G7 niveau, zodat we data-gestuurd de zorg kunnen transformeren.
- Belangrijk om te blijven beseffen: het gaat hier om kinderen met de meest complexe hulpvraag. Sommige kinderen zullen ook na hun 18^e hulp nodig hebben; misschien wel hun hele volwassen leven. Daarom is het belangrijk dat er goede verbindingen worden gelegd met de volwassenenzorg.
- We moeten blijven inzetten om 'naar de voorkant' toe te werken. Zo vroeg mogelijk problemen zien, consulteren en interveniëren - als dat nodig is. Dit betekent ook dat de meer reguliere regionaal georganiseerde jeugdhulp goed op orde moet zijn. We moeten de inzet van essentiële functies eigenlijk voorkomen.
- Deze kinderen vragen om maatwerk, dus niet werken vanuit het product of vanuit beheersmatigheid, maar vanuit de vraag en flexibiliteit. Maak met elkaar een soort van verzekeringspot zodat je ruimte hebt voor goede zorg. Werp geen drempels op (beschikkingenmolen) maar verantwoord achteraf en leer daarvan.
- Aandacht voor onderwijs; dat loopt nu nog niet goed genoeg. Onlangs is duidelijk geworden dat de Samenwerkingsverbanden verantwoordelijk worden voor de organisatie van onderwijs

Verslag

- aan kinderen in de residentiële jeugdhulp. Er zijn zorgen in hoeverre de Samenwerkingsverbanden een goede invulling kunnen geven aan deze verantwoordelijkheid.
- Verkorten van verblijf; is dat de oplossing? De insteek zou eerder moeten zijn: organiseer jeugdhulpverblijf flexibel, zodat je een kind zoveel mogelijk thuis kan helpen maar dat hij (terug) kan komen in de verblijfszorg - als dat nodig is. Dat vraagt om beschikbaarheidsfinanciering. Maar ook om flexibiliteit in de jeugdhulpbeschikkingen van de gemeenten.
 - Waak ervoor dat huidige verblijfsvormen worden afgebouwd, voordat er goede alternatieven zijn gerealiseerd. Afbouwen als prikkel om alternatieven te organiseren geeft te veel risico's: financiële risico's voor de aanbieder maar ook zorginhoudelijke risico's voor de jeugdige. We hebben tijdelijk dubbele kosten: de voorzieningen staan en de alternatieven worden opgebouwd.

Vanuit het overleg wordt aangevuld dat intensieve ambulante hulp vaker dan nu wordt aangenomen kan dienen als volwaardig alternatief van verblijfszorg. Ook moeten we af van het stellen van contra indicaties. Dit krijgt bijval vanuit de aanbieders. Het komt nu nog te vaak voor dat een kind vanuit de crisisopvang niet kan worden doorgeplaatst naar specialistische vervolgzorg vanwege contra indicaties. We moeten tevens kijken naar wat wel al goed gaat en aanbieders moeten met elkaar in gesprek als er knelpunten zijn.

Een van de aanbieders ziet dat contra indicaties kunnen vervallen en doorplaatsingen kunnen afnemen als de juiste zorg voor deze kinderen, zoals een psychiater, tijdelijk kan invliegen als dat nodig is. Daarvoor hebben we goede afspraken nodig met elkaar, ook over financiën. Een van de wethouders wijst er op dat de financiële kant van afspraken zo helder en eenduidig mogelijk moeten zijn, wil hij het goed kunnen uitleggen aan zijn gemeenteraad.

4. De verhouding tussen de ontwikkelingen in G7 verband en landelijke ontwikkelingen

Eerder werd al de Hervormingsagenda genoemd. De voorzitter geeft aan dat de regio's zich bewust zijn van deze en andere landelijke ontwikkelingen, zoals de afbouw van JeugdzorgPlus, en vaak direct betrokken en aangesloten zijn bij de landelijke overleggen. De G7 willen echter niet wachten op deze ontwikkelingen, maar starten met het transformeren van zorg. Uiteraard wel in de lijn zoals die landelijk wordt uitgezet.

Een van de aanbieders is van mening dat iedereen aan tafel het belang inziet dat de jeugdhulp anders wordt georganiseerd. Op alle niveaus. Zij gaat er van uit dat alles wat we al op dit bovenregionale niveau kunnen afspreken zal helpen om de zorg op regionaal niveau vorm te geven, passend binnen de AMvB.

5. Intentieverklaring van de 56 gemeenten (G7)

De voorzitter constateert dat de jeugdregio's en de aanbieders een gedeelde verantwoordelijkheid voelen om de essentiële functies goed te regelen. Het is hem ook duidelijk geworden dat we nog veel met elkaar in gesprek zullen moeten gaan, om de verschillende vraagstukken die er liggen te

Verlag

doorgronden. Daarvoor wil hij zich inzetten, zo lang die gesprekken maar leiden tot duidelijke afspraken.

Als het aan de Gelderse jeugdregio's ligt, dan komen die afspraken er daadwerkelijk. Alle 56 gemeenten hebben een Intentieverklaring ondertekend waarmee zij zich willen committeren aan de onderlinge samenwerking als opdrachtgever voor de essentiële functies. Dit is een belangrijke mijlpaal voor de jeugdregio's - en een unieke samenwerking in Nederland. Het document met alle handtekeningen per gemeente wordt nog toegestuurd.

Vanuit het overleg geven de aanbieders aan dat dit commitment vanuit de regio's het comfort biedt waar behoefte aan is om het partnerschap verder uit te bouwen. Zij willen hun intentie om de expertises te bundelen en samen te werken als opdrachtnemer ook kenbaar maken.

Daarom is het voorstel om als 1 samenwerkingsverband in te schrijven voor de overlegtafels.

Dit voorstel wordt door iedereen omarmd.

Pactum biedt aan op te treden als penvoerder namens de aanbieders en zorg te dragen voor de inschrijving.

Om de intentie te onderstrepen wordt een foto genomen van de aanwezigen, zodat deze kan worden gedeeld op sociale media.

6. Afronding en sluiting

De voorzitter dankt iedereen voor zijn bijdrage aan dit overleg en voor het constructieve resultaat.